

Heeft de antibioticakuur zijn langste duur gehad?

Andreas Voss, Bert Mulder

In een controversieel artikel dat deze zomer in het *British Medical Journal* (BJM) verscheen, beweren Llewelyn et al.¹ dat het oude dogma van het afmaken van een voorgeschreven kuur antibiotica om antibioticaresistentie te voorkomen een mythe is, niet gebaseerd op bewijs.

Eigenlijk lijkt volgens hen het tegenovergestelde waar te zijn, namelijk het nemen van antibiotica langer dan nodig verhoogt juist het risico op resistentieontwikkeling.

Tegelijkertijd met het afbreken van oude dogma's, is het nodig om te communiceren via de moderne (sociale) media, gebaseerd op evidencebased geneeskunde. Met name in de pers kan een dergelijk artikel verkeerd worden

Figuur 1. Kop in de Volkskrant van 27 juli 2017.

geïnterpreteerd, door patiënten te adviseren om te stoppen met het voltooien van hun volledige voorgeschreven kuur. Een van de grote Nederlandse ochtendbladen, de Volkskrant, kopte al: "Antibioticakuur afmaken? Onzin" (zie *figuur 1*).

Wat mensen hierbij niet lijken te beseffen is dat niet het advies om de volledige voorgeschreven kuur te voltooien verkeerd is, maar de rechtvaardiging die daarvoor is gegeven (de dreigende ontwikkeling van resistentie tegen antibiotica). Ook de WHO geeft aan dat "patients not finishing their treatment" een oorzaak is voor het ontstaan van antibioticaresistentie (zie *figuur 2*).

Het is duidelijk dat beleidsmakers en artsen er rekening mee moeten houden dat een kortere antibioticakuur net zo effectief kan zijn als een lange kuur in het verleden. Het is echter aan de voorschrijvend arts om de benodigde lengte van de behandeling te kiezen. Deze hangt niet af van het feit of patiënten zich 'beter voelen'. Antibiotische behandeling, inclusief de lengte ervan, moet een professionele beslissing blijven en kan niet aan de patiënt worden overgelaten. Een extra zorgpunt hierbij is het lot van ongebruikte antibiotica. Als deze oneigenlijk worden gebruikt bij nieuwe infecties of door familieleden kan dit leiden tot meer resistentieontwikkeling, het tegenovergestelde van wat de auteurs beoogden.

Bovendien lijken de auteurs te vergeten dat de voornaamste reden om antibiotica te geven, niet het voorkomen van de ontwikkeling van resistentie is, maar om onze patiënten de meest effectieve behandeling te bieden. Alle patiënten met een klinische noodzaak voor antibiotische

Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis, Nijmegen.
A. Voss, B. Mulder, artsen-microbioloog.
Correspondentieadres: A. Voss
(vossandreas@gmail.com).

Figuur 2. WHO-campagne Antibioticaresistentie.

behandeling (bijvoorbeeld sepsis, maar ook Lyme of gecompliceerde urineweginfecties) moeten de volledige voorgeschreven kuur van antibiotica afronden om recidief of andere complicaties te vermijden. Hierbij wordt indien mogelijk al gebruikgemaakt van eenmalig gedoseerde antibioticakuren.

Over het algemeen lijkt de dreiging van 'antibioticaresistentie' voorbij te gaan aan alle goede redenen waarom we überhaupt aan antibiotica stewardship zijn begonnen, namelijk om een effectieve en efficiënte antibiotische behandeling te bieden aan de patiënten die dat nodig hebben en (in mindere mate) geen antibiotica te geven als dat niet nodig is. Daarmee kunnen we resistentieontwikkeling voorkomen, maar ons primaire doel was en moet blijven om onze patiënten te dienen door optimale antibioticabehandeling te bieden. Last but not least, om onze voorschrijfp praktijk te veranderen, is meer bewijs en onderzoek nodig dan één goede studie uit één land. Dus voordat we concluderen dat het afronden van een

antibioticakuur onzin is "moeten we de baby niet met het badwater weggoien."

Deze Transmissieroute verscheen op 27 juli 2017 in het Engels als 'Rapid Response' op het artikel 'The antibiotic course has had its day' (26 juli 2017).¹

Uw reactie op dit artikel kunt u mailen aan Andreas Voss, e-mail: vossandreas@gmail.com.

De volgende Transmissieroute wordt geschreven door Karola Waar, Izore Centrum Infectieziekten Friesland.